

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer archiefinventaris: 2.15.29

Inventaris van het archief van de Hoge Raad van Arbeid, 1919-1950

Auteur: A.P. van Vliet

Nationaal Archief, Den Haag 1989

Copyright: cco

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
1. Instelling.....	7
2. Samenstelling.....	8
Namen van de voorzitters en secretarissen van de Hoge Raad van Arbeid, 1920 - 1949	11
Naamlijst van de leden van de Hoge Raad van Arbeid, 1920 - 1940.....	11
3. Waardering.....	15
4. Opheffing.....	16
5. Belang.....	16
Ministeries waaronder de Hoge Raad van Arbeid ressorteerde, 1920 - 1949.....	16
Overzicht van de gedrukte adviezen van de Hoge Raad van Arbeid, 1923 - 1940.....	16
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	17
De verwerving van het archief.....	18
Inhoud en structuur van het archief.....	19
Inhoud.....	19
Wenken voor gebruiker.....	19
Verantwoording van de bewerking.....	19
Verwant materiaal.....	21
Verwante archieven.....	21
Overzicht van geraadpleegde bronnen.....	22
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	23
I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD.....	23
II. STUKKEN BETREFFENDE AFZONDERLIJKE ONDERWERPEN.....	24
1. ORGANISATIE VAN DE RAAD.....	24
2. VOORBEREIDENDE WERKZAAMHEDEN.....	24
2.1. Commissie VI Landbouw en veenderijen.....	24
2.2. Commissie VII Apotheken en ziekeninrichtingen.....	25
2.3. Commissie VIII Kunst- en amusementsbedrijf, winkels, barbiers en koffiehuisen.....	25
2.4. Commissie IX Overige bedrijven.....	25
2.5. Commissie X Bedrijfshygiëne, bedrijfsongevallen en verwante vraagstukken.....	26
2.6. Commissie XI Arbeidsverzekering.....	27
2.7. Commissie XII Bedrijfsorganisatie, collectieve contracten en verwante vraagstukken.....	28
2.8 Commissie, belast met een onderzoek naar de toestand van de landarbeiders (1926-1930).....	31
2.8.1. Organisatie en opzet van het onderzoek.....	31
2.8.2. Antwoorden en rapportages.....	31
3. ADVISERING EN RAPPORTAGE.....	32
III. DOCUMENTATIE.....	39

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Hoge Raad van Arbeid

Periode:

1920-1947

Archiefbloknnummer:

S28530

Omvang:

1.10 meter; 104 inventarisnummers.

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefbewaarplaats:

Nationaal Archief, Den Haag

Archiefvormers:

Hoge Raad van Arbeid, 1920 - 1950

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van de Hoge Raad voor Arbeid bevat onder ander stukken betreffende de organisatie zoals de samenstelling van de Raad en reglementen, stukken betreffende de voorbereidende werkzaamheden van de verschillende commissies betreffende het eventuele uit te brengen advies en de adviezen en rapportages van de Hoge Raad van de Arbeid met betrekking tot verschillende onderwerpen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

Het archief kent geen materiële beperking.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. U maakt een profiel aan op www.gahetna.nl, en logt vervolgens in;
2. Via de archiefinventaris (alleen de beschrijvingen met **rode** nummers) selecteert u het gewenste archiefstuk door op de knop '**Reserveren**' te klikken;
3. In het volgende scherm geeft u aan op welke dag u het archiefstuk wilt inzien;
4. Indien u zich bevindt in de studiezaal en een tafelnummer heeft ontvangen kunt u dit nummer vermelden. Als u geen tafelnummer heeft kunt u tafelnummer 777 laten staan;
5. Vervolgens bevestigt u uw reservering door deze te versturen.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Hoge Raad van Arbeid, nummer toegang 2.15.29, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Hoge Raad van Arbeid, 2.15.29, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

1. INSTELLING

Tijdens de Eerste Wereldoorlog waren de overheid en het bedrijfsleven gedwongen samen te werken ten einde de oorlogseconomie draaiende te houden. Mede hierdoor kwam er tussen hen een discussie op gang over het na de oorlog te volgen economische beleid en over de rol van de overheid en het bedrijfsleven daar in. Zonder onderscheid beschouwde men de sterke inmenging van de overheid als uitsluitend gerechtvaardigd door de buitengewone omstandigheden. Na afloop van de oorlog diende de overheid zich weer terug te trekken, zodra de normale gang van zaken dit toeliet. Aansluitend bij deze opvatting werd de hele oorlogseconomie in de kortste tijd geliquideerd. Geen enkele instelling die in de oorlogsjaren als onderdeel van het crisisapparaat functioneerde bleef bestaan. Anderhalf jaar na de wapenstilstand in Compiègne had de regering vrijwel op elk gebied het veld geruimd. De mogelijkheid om een verregaande economische politiek te voeren was van de baan. Desondanks bleef de overheid in een aantal sectoren de gang van zaken beïnvloeden, met name door het vaststellen van sociale maatregelen met economische consequenties.

Voor het in september 1918 opgerichte ministerie van Arbeid was een belangrijke rol weggelegd op sociaal gebied. De als sociaal vooruitstrevend bekend staande katholieke P.J.M. Aalberse werd minister van dit ministerie. Bij de aanvaarding van zijn portefeuille stelde hij minister-president Ruijs de Beerenbrouck enkele eisen die hij als minister van Arbeid zou willen verwezenlijken. Boven aan zijn verlanglijstje stond de "Instelling van een Hoogen Raad van Arbeid, in den trant van de Conseil Supérieur du Travail in Belgie" en Frankrijk" en de realisatie van een aantal sociale wetten, waarvoor hij sinds jaren had geijverd¹. Aan die eis werd tegemoet gekomen: bij de behandeling van de staatsbegroting voor 1919 werd door minister-president Ruijs de Beerenbrouck op 10 december 1918 aangekondigd dat het in het voornemen van de regering lag een Hoge Raad van Arbeid (HRvA) te vormen².

Door de Eerste Wereldoorlog was het politieke klimaat rijp om sociale hervormingen tot stand te brengen. Bovendien versterkte het optreden van Troelstra in november 1919 deze gevoelens. Hervormingen goed, als dit maar niet met revolutie gepaard gaat. Tijdens de behandeling in de 2e kamer van de staatsbegroting voor 1919 lichtte Aalberse, toen zijn ministerie aan de orde was, de idee van een HRvA nog eens toe. Als taak van zijn Departement zag hij "eenerzijds een direct actuele, anderzijds een voorbereidend toekomstige. Direct actueel is de uitbouw van de arbeidswetgeving en de arbeidersverzekering; voorbereidend toekomstig is het nauwlettend gadeslaan van den maatschappijken groei en het voorzichtig nemen van die maatregelen, welke den groei kunnen bevorderen. Voor beide is noodig aansluiting aan wat er leeft in de maatschappij. Zoo ontstond bij mij de gedachte aan de instelling van den Hoogen Raad van Arbeid, die het instituut moet zijn dat het Departement met de maatschappij verbindt en er gestaag voeling mede houdt"³.

Alvorens de HRvA bij KB werd ingesteld vroeg Aalberse het advies van de Raad van State. De raad had geen bezwaren tegen de strekking van de ontworpen algemene maatregel, maar maakte wel enkele kanttekeningen. De naam "Hoogen Raad van Arbeid" was bezwaarlijk omdat er al een Hoge Raad van Adel bestond waardoor begripsverwarring zou kunnen ontstaan. Voorgesteld werd om het college de naam "Opperste Raad van Arbeid" mee te geven. Verder vond de raad het niet

1 J.B. Gribling, P.J.M. Aalberse, pag.522 en BWN pag. 2.

2 Handelingen van de beide kamers der Staten-Generaal, 1918/19, 661.

3 Handelingen van de beide kamers der Staten-Generaal, 1919/20, 1599.

overeenkomstig de Nederlandse staatsinrichting dat een minister het voorzitterschap op zich nam. De eerste opmerking werd in het definitieve KB niet verwerkt, de tweede kanttekening werd pas in 1927, toen er een reorganisatie van de HRvA plaatsvond, gehonoreerd⁴.

Bij KB van 4 oktober 1919 werd de instelling van een HRvA vastgesteld. Artikel 1 lid 2 en 3 omschreef de taak van deze Raad: "De Raad dient den hoofden der Departementen van Algemeen Bestuur op hunne aanvraag van advies over bij hunne Departementen ontworpen regelingen omtrent onderwerpen, welke de belangen van den arbeid raken en over andere aangelegenheden op het gebied van den arbeid, welke bij hunne Departementen worden behandeld. In opdracht van Onzen Minister van Arbeid ontwerpt de Raad regelingen, als in het vorige lid bedoeld"⁵. Volgens dit instellingsbesluit kon de minister van Arbeid de Raad opdragen zelf regelingen te ontwerpen. Deze bepaling is echter nooit toegepast en verviel toen de HRvA bij wet werd geregeld.

2. SAMENSTELLING

Op 29 november 1919 werden door de Koningin de ambtenaren die ambtshalve deel zouden uitmaken van de Raad, de overige leden, de plaatsvervangend voorzitter en secretaris benoemd⁶. Bijna drie maanden later, op 14 februari 1920, werd de HRvA door de minister van Arbeid geïnstalleerd. In totaal telde de Raad 45 leden gekozen en benoemd uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersverenigingen en personen die studie hadden gemaakt van sociaal-economische vraagstukken of van sociale wetgeving, waartoe ook enkele ambtenaren moeten worden gerekend die ambtshalve lid waren. Het instellingsbesluit regelde de onderlinge getalsverhouding. Tussen 3/10 tot 1/3 van het aantal leden werd benoemd door de Kroon na overleg met de voornaamste vakcentrales en 3/10 en 1/3 van het aantal leden werd eveneens door de Kroon benoemd na overleg met de voornaamste werkgeversorganisaties.

De vertegenwoordigers van de werknemers werden uit de voornaamste vakcentrales gekozen en wel op basis van hun ledenaantallen. Tabel 1 laat zien welke vakbonden in 1920 in de HRvA waren vertegenwoordigd.

Tabel 1. Vakbonden die in 1920 in de HRvA waren vertegenwoordigd.

<i>Naam</i>	<i>aantal vertegenwoordigers</i>
Nederlands Verbond van Vakverenigingen	5
Bureau voor de RK Vakorganisatie	3
Christelijk Nationaal Vakverbond	2
Nationaal Arbeids-Secretariaat	2
Algemeen Nederlands Vakverbond	1

De vertegenwoordigers van de werkgevers waren afkomstig uit de industrie-, middenstands-, scheepvaart-, mijnbouw- en land- en tuinbouwsector. Zij werden door hun centrale organisaties, van neutrale, katholieke en protestants-christelijke origine, voorgedragen. Tabel 2 geeft een overzicht van de werkgeversorganisaties die daadwerkelijk plaatsnamen in de HRvA. Opvallend is de benoeming van twee "werkgevers"leden die de Maatschappij van Nijverheid vertegenwoordigden. Zij zijn conform artikel 2 lid 4 van het instellingsbesluit van de Raad m.i. moeilijk als vertegenwoordigers van werkgevers te beschouwen.

4 ARA-II, Kabinet der Koningin, inv.nr. 6495 dd 06 05 1919.

5 Staatsblad, KB van 4 oktober 1919, nr. 591.

6 Staatscourant, 5 en 6 december 1919, nr. 257.

Tabel 2. Werkgeversorganisaties die in 1920 in de HRvA waren vertegenwoordigd.

<i>Naam</i>	<i>Aantal vertegenwoordigers</i>
Vereniging van de Chr. Handeldrijvenden en Industriëlen in Nederland	1
Middenstandsbond	1
Nederlandse Boerenbond	1
Nederlandse RK Middenstandsbond	1
Vereniging tot behartiging van de belangen der Limburgse Mijnindustrie	1
Chr. Boeren- en Tuindersbond	1
Maatschappij van Nijverheid	1
Scheepvaartvereniging Noord en Scheepvaartvereniging Zuid	1
Chr. Werkgeversvereniging	1
Vereniging van Nederlandse Werkgevers	1
Algemene RK Werkgeversvereniging	1
Nederlandse Tuinbouwraad	1
Koninklijk Nederlands Landbouwcomité	1

Ten hoogste 1/6 van het aantal raadsleden mocht uit door bij K.B. aan te wijzen ambtenaren bestaan. De secretaris-generaal van het ministerie van Arbeid, de directeur-generaal van de Arbeid, van het ministerie van Arbeid de chefs van de afdelingen Arbeid en Arbeidsverzekering, de directeur van de Dienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling en de directeur van het Centraal Bureau voor de Statistiek waren vanwege hun ambtelijke status verplicht in de Raad zitting te nemen.

In totaal werd ten hoogste 1/6 deel van het aantal raadsleden op grond van hun deskundigheid benoemd. Samen met de ambtshalve gekozen raadsleden dienden de wetenschappelijke leden in de visie van Aalberse de steeds aanwezige tegenstelling tussen de werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers ten behoeve van het algemeen belang te overbruggen⁷.

De minister van Arbeid was voorzitter van de Raad, terwijl de plaatsvervangende voorzitter zou worden gekozen uit de wetenschappelijke leden. Het instellingsbesluit bepaalde dat de voorzitter de Raad, zo dikwijls als hij noodzakelijk achtte, kon bijeen roepen. Met opgaaf van reden kon 1/3 deel van de raadsleden eveneens om een bijeenkomst van de Raad verzoeken.

Ter voorbereiding van de werkzaamheden of ter afdoening van aan de Raad toegewezen zaken konden twee soorten commissies worden ingesteld. De voorzitter kon commissies benoemen die pre-adviezen aan de Raad uitbrachten, terwijl de Raad zelf commissies kon instellen die een deel van zijn bevoegdheid mochten overnemen. In beide soorten commissies was het toegestaan dat externe deskundigen met raadgevende stem plaatsnamen. De Raad heeft in 1920 van deze bevoegdheid geen gebruik gemaakt. De voorzitter stelde 12 vaste en enkele ad hoc commissies in. Tabel 3 geeft een overzicht van deze 12 vaste commissies en hun werkterrein⁸.

⁷ ARA-II, HRvA, inv.nr. 86, A.W. Quint, Twintig jaar HRvA, 8 en 9.

⁸ ARA-II, HRvA, inv.nr. 1 Jaarverslag 1920, 8 - 13.

Tabel 3. Vaste commissies uit de HRvA.

<i>Commissie</i>	<i>Taakgebied</i>
I	Metaalnijverheid en scheepsbouw
II	Textiel-, leder-, glas-, steen- aardewerknijverheid en drukkerijen.
III	Voedings- en genotmiddelennijverheid.
IV	Suiker-, aardappelmeel-, gist- en spinitus-, papiernijverheid, chemische industrie, gas- en electriciteitnijverheid en mijnen.
V	Diamant-, kleding-, reinigingnijverheid, bouwbedrijven, houtbewerking en kunstnijverheid.
VI	Landbouw en veenderijen.
VII	Apotheken en ziekeninrichtingen.
VIII	Kunst- en amusentsbedrijf, winkels, barbiers en koffiehuizen.
IX	Overige bedrijven.
X	Bedrijfshygiëne, bedrijfsongevallen en verwante vraagstukken.
XI	Arbeidersverzekering.
XII	Bedrijfsorganisatie, collectieve contracten en verwante vraagstukken.

De oorspronkelijke idee van Aalberse voor elke bedrijfsgroep een afzonderlijke vaste commissie in te stellen bleek niet haalbaar. De uitwerking van dit voornemen zou tot een totaal van ongeveer 25 a` 30 commissies leiden, waarvoor het aantal beschikbare raadsleden onvoldoende zou zijn⁹, zodat slechts de bovengenoemde 12 commissies werden gevormd. De leden van de Raad werden op grond van hun deskundigheid over de commissies I t/m IX verdeeld, waarbij in het oog werd gehouden dat elke discipline vertegenwoordigd was. De commissies X, XI en XII dienden betrokken te worden bij de voorbereiding van nieuwe wetgevende maatregelen op sociaal gebied¹⁰.

De werkwijze en samenstelling van de Raad werd in 1920 al bekritiseerd door de Vereniging van Nederlandse Werkgevers. Zij vond dat verschillende bedrijfstakken zich onvoldoende konden uitspreken over de door de commissies ingediende pre-adviezen en dat plaatsvervangende leden aan de beraadslagingen moesten kunnen deelnemen¹¹. Bij KB van 25 januari 1921 werd aan dit laatste bezwaar tegemoet gekomen¹².

9 Handelingen II, 1918-19, 1559.

10 ARA-II, HRvA, inv.nr. 1 Jaarverslag 1920, 10 en 11.

11 J.C. Mollerus, Officieele vertegenwoordiging van Landbouw, Nijverheid en Handel, 300.

12 ARA-II, Kabinet der Koningin, inv.nr.

Bij de grondwetsherziening van 1923 werd door het amendement-Troelstra bepaald dat colleges die de regering van advies dienden en bijstand verleenden bij wet moesten worden ingesteld. De Staten-Generaal waren namelijk bang dat dit soort colleges buiten medewerking van hen tot stand zouden komen en teveel buiten het parlement om het regeringsbeleid zouden beïnvloeden¹³.

Ook de HRvA zou bij wet moeten worden ingesteld. Dit voorschrift en de aandrang tot reorganisatie waren voor de minister van Arbeid aanleiding om in 1925 een bijzondere commissie in te stellen die voorstellen tot wijziging van de taak en de samenstelling van de HRvA moest onderzoeken. Haar bevinding was dat het wenselijk zou zijn als de HRvA een zelfstandiger karakter zou krijgen¹⁴. Op 29 december 1926 werd een wetsontwerp ingediend "tot wettelijke regeling van den Hoogen Raad van Arbeid". Het ontwerp sloot grotendeels aan bij het door de Raad ingediende advies. De gereorganiseerde Raad werden drie taken toegedacht:

1. De hoofden van de Departementen van Algemeen Bestuur adviseren in zaken met betrekking tot de arbeid;
2. op eigen initiatief bovengenoemde hoofden over arbeidskwesties adviseren;
3. alle bij wet opgedragen werkzaamheden uitvoeren.

De voorzitter zou voortaan door de Raad worden gekozen. Vaste commissies werden ook niet meer ingesteld. Men volstond met ad hoc commissies, die pre-adviezen opstelden welke in plenaire raadsvergaderingen werden besproken. In 1927 werd dit wetsontwerp door de Tweede en Eerste Kamer behandeld en vrijwel ongewijzigd afgekondigd als wet op 24 december 1927¹⁵.

NAMEN VAN DE VOORZITTERS EN SECRETARISSEN VAN DE HOGE RAAD VAN ARBEID, 1920 - 1949 Gebaseerd op de Staatsalmanakken 1920 - 1949.

In de periode 1947 - 1949 was het voorzitterschap vacant.

<i>Periode</i>	<i>Naam</i>	<i>Functie</i>
1920 - 1925	P.J.M. Aalberse	Voorzitter
1932 - 1946		
1926	D.A.P.N. Koolen	Voorzitter
1929 - 1931	W.H. Nolens	Voorzitter
1927	J.R. Slotemaker de Bruine	Voorzitter
1920 - 1932	A.C. Josephus Jitta	Secretaris
1933 - 1949	A.W. Quint	Secretaris

NAAMLIJST VAN DE LEDEN VAN DE HOGE RAAD VAN ARBEID, 1920 - 1940

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Jaar</i>
Aalberse, P.J.M.	Wetenschappelijk lid	1926-1940
Aengenent, J.D.J.	Wetenschappelijk lid	1920-1932
Amelink, H.	CNV	1920-1932
Attema, L.	VCHI Middenstandsbond in Ned.	1920-1940

¹³ ARA-II, HRvA, inv.nr. 87, A.C. Josephus Jitta, "De Hoge Raad van Arbeid", 194.

¹⁴ ARA-II, HRvA, inv.nr. 59, Advies over de reorganisatie van de HRvA, 1.

¹⁵ Staatsblad 24 12 1927, nr. 407.

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Jaar</i>
Bach, F.J.H.	Ned. RK. Middenstandsbond	1934-1940
Berghuis, H.B.	Alg. Ned. Vakverbond	1927-1940
Blankert, J.C.	Ned. Middenstandsbond	1922-1940
Blom, D. van	Wetenschappelijk lid	1920-1921
Boer, D. de Dzn.	Kon. Ned. Landbouwcomité	1930-1933
Bom, F.L. van der	Chr. Werkgevers Vereniging	1932-1938
Bordewijk, H.W.C.	Wetenschappelijk lid	1928-1940
Borst, A. Pzn.	Chr. Werkgeversvereniging	1938-1940
Bouwman, E.	Ned. Arbeids Secretariaat	1933-1936
Brautigam, J.	NVV	1920-1931
Brouwer, W. jr.	NVV	1934-1940
Bruens, H.J.	NVV	1920-1924
Bruyn, A.C. de	RK Vakorganisatie	1920-1940
Buning, E.J.	Wetenschappelijk lid	-1924
Cohen, M.M.	Alg. Ned. Vakverbond	1926-1928
Cort van der Linden, P.W.J.H.	VNW	1926-1934
Croesen, V.R.Y.	Kon. Ned. Landbouwcomité	1921-1930
Danz, P.	NVV	1924-1937
Das, J.	Middenstandsbond	1920-1922
Deckers, L.N.	Nederlandsche Boerenbond	1920-1929
Dekker, J.	Alg. Ned. Vakverbond	1923-1925
Diepenhorst, P.A.	Wetenschappelijk lid	1920-1932
Dijksterhuis, F.H.	Chr. Boeren- en Tuindersbond	1936-1940
Embden, D. van	Wetenschappelijk lid	1920-1940
Femers, C.	Wetenschappelijk lid	1938-1940
Fransen, W.	Ned. RK Middenstandsbond	1920-1925
Gelderman, H.P. C.Mzn.	VNW	1929-1940
Gerbrandy, P.S.	Wetenschappelijk lid	1932-1939
Groot, L. de	Kon. Ned. Middenstandsbond	1935-1936
Guépin, C.H.	Ned. Mij. voor H.en N.	1928-1934
Guljé, F.H.E.	Alg. RK Werkgeversvereniging	1934-1940
Haex, A.	Veren. Limb. Mijnindustrie	1920-1940
Hammes, Th.	Wetenschappelijk lid	1927-1931
Hellenberg Hubar, J.A.G.M. v.	Ned. RK Middenstandsb.op CB	1925-1934
Heinen, M.	Wetenschappelijk lid	1936-1940

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Jaar</i>
Heuvel, Chr. van den	CBT in Nederland	1920-1936
Hinte, N. van	NVV	1928-1930
Hofman, J.	CNV	1938-1940
Honig, K.C.	Maatschappij van Nijverheid	1920
Hoogenboom, J.C.	Alg. Ned. Vakverbond	1926
Ingen Schenau, F.C. van	Alg. Ned. Vakverbond	1924-1925
Ingenol, A. jr.	Kon. Ned. Middenstandsbond	1928-1936
Jeronimus, J.J.	Nederlandsche Vakcentrale	1932-1940
Jonge, K. de	NVV	1937-1940
Josephus Jitta, A.C.	Wetenschappelijk lid	1934-1940
Kalff, J.A.	VNW	1929-1931
Kampschoër, G.W.	Kath.Ned.Boeren-en Tuindersb.	1938-1940
Kanter, A. de	VNW	1931-1939
Katz, Frida C.	Wetenschappelijk lid	1920-1940
Kersbergen, L.C.	Wetenschappelijk lid	1924-1926 1934-1938
Klein, G.	NVV	1937-1940
Klopper, J.	Ned. Mij. voor H.en N.	1934-1939
Kruithof, K.	CNV	1920-1936
Kupers, E.	NVV	1928-1940
Lansink, B.	Nat. Arbeids-Secretariaat	1920-1923
Lansink, B.	Ned. Syndicalistisch Vakverb.	1924-1928
Lende, C. van der	NVV	1936-1940
Levenbach, M.G.	Wetenschappelijk lid	1939-1940
Lieftinck	Wetenschappelijk lid	1936-1940
Loerakker, A.J.	RK Werkliedenverbond in Ned.	1928-1940
Maas, Simon A.	Verbond van Ned. Fabr. Ver.en	1923-1925
Maters, H.	Nat. Arbeids-Secretariaat	1920-1928
Mey, H. van der	Wetenschappelijk lid	1920-1922
Meijs, A. van der	RK Werkliedenverbond in Ned.	1928-1940
Molenaar, A.N.	VNW	1934-1940
Moltmaker, P.	NVV	1931-1940
Muysken, J.	VNW	1929-1927
Nauta, J.	CNV	1932-1938
Nijgh, P.	Scheepvaartver. Noord en Zuid	1920-1922
Noordhoff, F.S.	NVV	1930-1940

<i>Naam</i>	<i>Functie</i>	<i>Jaar</i>
Nolens, W.H.	Wetenschappelijk lid	1920-1932
Oortwijn Botjes, J.G.	Kon. Ned. Landbouwcomité	1933-1940
Oppen, H.v.	Alg. RK Werkgeversvereniging	1923-1924
Philips, A.	VNW	1928-1929
Planten, A.Th.	Wetenschappelijk lid	1931-1934
Plate, A.	Scheepvaartver. Noord en Zuid	1922-1940
Polak, A.	Wetenschappelijk lid	1921-1936
Posthuma, F.E.	Mij. voor Nijverheid	1920-1927
Redelé	Ned. Mij. van H. en N.	1925-1926
Ridder v.Rappard, A.G.A.	Kon. Ned. Landbouwcomité	1920-1922
Romme, C.P.M.	Wetenschappelijk lid	1936-1937 1939-1940
Ruppert, J.S. jr.	CNV	1929-1936
Schipper, J.	CNV	1936-1940
Schutte, J.A.	RK Vakorganisatie	1920-1940
Serrarens, P.J.S.	RK Vakorganisatie	1920-1928
Slotemaker, B.C.	VNW	1939-1940
Slotemaker de Bruine, J.R.	Wetenschappelijk lid	1920-1926, 1929- 1933
Smeenk, C.	Wetenschappelijk lid	1939-1940
Smit, G.J.A.jr.	NVV	1928-1936
Sneevliet, H.J.F.M.	Nat. Arbeids.-Sec. in Ned.	1928-1933
Snel, H.C.	Alg. Ned. Vakverbond	1920-1923
Spier, J.F.H.	Chr. werkgeversvereniging	1920-1932
Stapelkamp, A.	CNV	1935-1940
Steenberghe	Alg. RK Werkgeversvereniging	1929-1934
Stenhuis, R.	NVV	1920-1927
Stork, C.F.	VNW	1923-1926
Stork, D.W.	VNW	1920-1921
Straeter, B.T.C.	Alg. RK Werkgeversvereniging	1920
Stulemeyer, Ch.	Alg. RK Werkgeversvereniging	1924-1940
Tepe, A.F.L.H.	Wetenschappelijk lid	1934-1936
Tempel, J. van den	Wetenschappelijk lid	1928-1939
Traub, M.W.F.	Wetenschappelijk lid	1920-1921
Valstar, F.V.	Nederlandsche Tuinbouwraad	1920-1940
Valstar, S.M.D.	Scheepvaartver. Noord en Zuid	1939-1940

Naam	Functie	Jaar
Veenstra, L.	Verb. v. Vakorganisaties v. hoofdarbeiders in Ned.	1926-1932
Veraart, J.A.	Wetenschappelijk lid	1920-1940
Verheggen, J.Th.	Kon.Ned. Landbouwcomité	1920
	RK Boeren- en Tuindersbond	1931-1938
Verrijn Stuart, G.M.	Wetenschappelijk lid	1939-1940
Verkade, J.A.E.	VNW	1921-1923
Vliegen, W.H.	Wetenschappelijk lid	1939-1940
Vooy, I.P. de	Wetenschappelijk lid	1920-1930
Vries, F. de	Wetenschappelijk lid	1934-1940
Waerden, Th. van der	Wetenschappelijk lid	1936-1940
Wal, F. van der	NVV	1920-1940
Walle, F. van de	VVN	1920-1936
Waller, F.G.	VNW	1926-1929
Weyers, H.F.J.	Alg. RK Werkgeversvereniging	1920-1923
Wibaut, F.M.	Wetenschappelijk lid	1920-1936
Wilde, H. de	Wetenschappelijk lid	1920-1927

3. WAARDERING

De Tweede Kamer reageerde in 1919 in het algemeen met instemming op de instelling van HRvA. Met name de katholieke en anti-revolutionaire kamerleden waren enthousiast, evenals de confessionele vakbeweging. Afwijzender reageerden vertegenwoordigers van de SDAP en het NVV. Ondanks deze kritische geluiden beoordeelden de meeste tijdgenoten en betrokkenen het werk van de Raad in positieve zin. Minister Aalberse zag in 1923 de Raad nog als een buitengewoon nuttige en goedwerkende instelling¹⁶.

Bij de behandeling van het wetsontwerp tot regeling van de HRvA in 1926 sloot de meerderheid van de Tweede Kamer zich aan bij hen die vanaf het begin sceptisch tegenover de instelling van de HRvA hadden gestaan. Een gevoel van teleurstelling heerste over het functioneren van de HRvA. De uitgebrachte adviezen over bedrijfs- organisatie, algemeen verbindend verklaring van cao's en over sociale verzekering waren door de regering niet opgevolgd¹⁷.

Ondanks deze "slechte" start bracht de Raad in de periode 1920 - 1939 meer dan honderd adviezen uit. Het overgrote deel daarvan betrof de Arbeidswet 1919, het voorontwerp Landbouwarbeidswet, de invoering van een nieuwe Ziektewet in plaats van de Ziektewet-Talma en bovendien een groot aantal adviezen over de algemeen verbindend verklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten¹⁸.

¹⁶ Handelingen van de Tweede Kamer, 1923/1924, 1728 en ARA-II, HRvA, inv.nr. 87, A.C. Josephus Jitta, "De Hoge Raad van Arbeid", 197.

¹⁷ T. van Peijpe, De ontwikkeling van het loonvormingsrecht, 159 en Handelingen II, 1923/1924, 1728.

¹⁸ ARA-II, HRvA, inv.nr. 86, A.W. Quint, Twintig jaar HRvA, 20-56. Zie ook Bijlage IV.

4. OPHEFFING

Gedurende de Duitse bezetting en na de bevrijding heeft de HRvA niet meer gefunctioneerd. In het eerste oorlogsjaar ontsloeg Rijkscommissaris Seyss Inquart enkele raadsleden die het NVV vertegenwoordigden. Anderen namen zelf ontslag, zodat het niet langer mogelijk was om raads- en commissievergaderingen te beleggen¹⁹. Nieuwe leden werden ook na afloop van de oorlog niet meer benoemd. Eind 1945 werd door de minister van Handel en Nijverheid, H. Vos, een ontwerpwet met betrekking tot de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie opgesteld. Het ontwerp voorzag in de instelling van een Sociaal Economische Raad, die ook op het terrein van de arbeid de minister van Sociale Zaken zou gaan adviseren, evenals de Stichting van de Arbeid. De HRvA werd daardoor overbodig en in artikel 148 van de Wet op de Bedrijfsorganisatie werd dan ook bepaald dat de "Wet op de Hoge Raad van Arbeid 1927" met ingang van 1 juni 1950 verviel²⁰.

5. BELANG

De HRvA heeft zijn doel, het onderling overleg bevorderen van de vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties en van beide groepen met de overheid, zeker bereikt ten aanzien van algemene maatregelen op sociaal en economisch gebied, zoals het verlenen van overwerkvergunningen, de organisatie van sociale verzekering en de bedrijfsorganisatie in het algemeen. Dit geregelde overleg en de veelvuldige contacten bij het adviseren over regeringszaken bevorderde het scheppen van een sfeer van onderlinge waardering en vertrouwen, waardoor naast de door de Duitsers opgelegde bedrijfsorganisatie in 1943 in kringen van de illegaliteit initiatieven konden worden ontplooid voor een blijvend samenwerkingsverband tussen werkgevers- en werknemersorganisaties dat zou leiden tot de in 1945 opgerichte Stichting van de Arbeid. De ervaringen opgedaan in de HRvA leerden de overheid het belang in te zien van adviezen die naast deskundigheid ook een element van gekanaliseerde vertegenwoordiging van het bedrijfsleven bevatten²¹. De activiteiten van de HRvA werden door minister-president Drees in 1950 terecht beschouwd als een eerste stap van een ontwikkeling die in de Sociaal-Economische Raad haar bekroning vond²².

MINISTERIES WAARONDER DE HOGE RAAD VAN ARBEID RESSORTEERDE, 1920 - 1949
(Gebaseerd op de Staatsalmanakken 1920 - 1949.)

Periode	Naam Ministerie
1920 - 1922	Ministerie van Arbeid
1923 - 1932	Ministerie van Arbeid, Handel en Nijverheid
1932 - 1933	Ministerie van Economische Zaken en Arbeid
1933 - 1949	Ministerie van Sociale Zaken

OVERZICHT VAN DE GEDRUKTE ADVIEZEN VAN DE HOGE RAAD VAN ARBEID, 1923 - 1940

- **Verkrijgbaar vanaf 1922**
- Pre-advies van commissie XII over vraagpunten betreffende bedrijfsorganisatie.
- Advies van de HRvA over een voorontwerp van een Landbouwarbeidswet.

19 KDC, Aalberse, inv.nr. 547.

20 Staatsblad 27 01 1950, K 22.

21 G.H. Scholten, De SER en de ministeriële verantwoordelijkheid, 56, ARA-II, HRvA, inv.nr. 86, A.C. Josephus Jitta, "De Hoge Raad van Arbeid", 197 en A.P. van Vliet, Inventaris van het archief van de Raad voor het Bedrijfsleven, 2-4.

22 "Rede van de minister-president, Dr W.Drees bij de installatie van de SER", in: Verslag van de werkzaamheden van de SER in de periode 1 april 1950 - 31 december 1950, 6 en 7.

- **Verkrijgbaar vanaf 1923**
- Advies van de HRvA over vraagpunten betreffende bedrijfsorganisatie etc.
- Pre-advies van commissie XI over vraagpunten betreffende de herziening van de sociale verzekeringen.
- Advies van de HRvA over vraagpunten betreffende de herziening van de sociale verzekering.
- **Verkrijgbaar vanaf 1925**
- Advies van de HRvA betreffende de reorganisatie van de raad.
- Advies van de HRvA betreffende de Arbeidswet en Onderwijs wetten.
- **Verkrijgbaar vanaf 1926**
- Advies van de HRvA over een voorontwerp van wet regelende de verbindendverklaring van cao's.
- **Verkrijgbaar vanaf 1929**
- Advies van de HRvA over een vereenvoudiging in de organisatie van de openbare organen, belast met de uitvoering van de sociale verzekering.
- **Verkrijgbaar vanaf 1931**
- Advies van de HRvA over een voorontwerp van een Bedrijfsradenwet.
- **Verkrijgbaar vanaf 1933**
- Rapport van de HRvA inzake wettelijke verkorting van de arbeidsduur ter beperking van de crisiswerkloosheid.
- **Verkrijgbaar vanaf 1937**
- Rapport van de HRvA inzake het vraagstuk van de vervanging van volwassen arbeiders door jeugdige personen.
- Rapport van de HRvA inzake de toepassing van artikel 12 van de Arbeidswet en daarmee samenhangende punten.
- Advies van de HRvA inzake een voorontwerp-Personeelfondsenwet.
- **Verkrijgbaar vanaf 1938**
- Advies van de HRvA betreffende wijziging van de Ongevallenwet-1921.
- Nadere wijziging van de bepalingen van de Arbeidswet-1919 betreffende de arbeid in broodbakkerijen.
- Advies van de HRvA betreffende wettelijke regeling inzake kinderbijslagverzekering.
- **Verkrijgbaar vanaf 1939**
- Rapport van de HRvA inzake een onderzoek naar de "blijvende werkloosheid" en haar bestrijding.
- Advies van de HRvA betreffende wettelijke regelen inzake de verzekering tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief van de Raad was tot aan het einde van de Tweede Wereldoorlog ondergebracht in een dependance van het Ministerie van Arbeid, Nijverheid en Handel op Bezuidenhoutse weg 87. Na het bombardement in 1945 van het Bezuidenhout werd het archief overgebracht naar het gebouw "OLVEH" aan de Kortenaerkade. Tenslotte belandde het archief bij de Rijksdienst voor de Uitvoering van Werken aan de Mauritskade.

Op 26 maart 1947 verzocht de secretaris van de Raad, A.W. Quint, het College van Rijksbemiddelaars, eveneens verblijvend in het gebouw van de Rijksdienst Uitvoering van Werken, om informatie over de verblijfplaats van "een aantal ingebonden deelen, waarin voor ieder jaar de voorontwerpen, notulen en adviezen zijn verzameld". Het gerucht deed namelijk de ronde dat een van de ambtenaren van het College van Rijksbemiddelaars, zonder de secretaris van de Raad daar in te kennen, verschillende archiefstukken had vernietigd. Het College ontkende dat de archiefbescheiden van de Raad op hun bureau waren terecht gekomen. Wel kon de directeur-secretaris van het College, R.J. Erdbrink, mededelen dat op aanwijzing van het College van

Rijksbemiddelaars de assistent-chef de bureau van het College een onderzoek had ingesteld naar de verhuiskosten van archiefbescheiden van het "OLVEH"-gebouw naar het gebouw van de Rijksdienst Uitvoering van Werken. Uit dit onderzoek was gebleken dat de archiefbescheiden van de Raad, hoofdzakelijk bestaande uit ingebonden delen, in een urinoir opgeslagen hadden gelegen en door water en dergelijke praktisch niet meer te lezen waren. Op last van het College waren deze stukken toen vernietigd. Reeds eerder waren soortgelijke stukken, die in de gangen van het gebouw van de bovengenoemde Rijksdienst lagen, vernietigd²³.

Nasporingen bij het ministerie van Sociale Zaken en bij de Rijksarchiefinspectie bevestigden dat het archief van de Raad als verloren moet worden beschouwd.

Gelukkig is van een aantal leden, die in de loop der tijd zitting hebben gehad in de Raad of in een van zijn commissies, archiefmateriaal bewaard gebleven. Het gaat om de nagelaten papieren van P.J.M. Aalberse, A.J. Dooijes, C.F. Katz, W.H. Nolens, M.I. Roodveldt, J.A. Veraart, F.M. Wibaut en J.J. Wintermans²⁴.

Ook in diverse ministeriële archieven komen bij de ingekomen stukken archiefbescheiden van de Raad voor. Met behulp van deze lidmaatschapsstukken en ingekomen stukken was het mogelijk het archief van de Hoge Raad van Arbeid grotendeels te reconstrueren.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is krachtens bepalingen van de Archiefwet overgebracht.

---

23 ARA-II, Arbeid-II (2.15.17), inv.nr. 7 en SoZa, Archief van het College van Rijksbemiddelaars (1945-1970), doss. 3 nr. 1.

24 Al deze personen waren leden van de Raad (Zie Bijlage III). A.J. Dooijes en M.I. Roodveldt waren plaatsvervangend lid en komen in bijlage III niet voor.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

WENKEN VOOR GEBRUIKER

Deze inventaris beschrijft het "gereconstrueerde archief" van de Hoge Raad van Arbeid. Het archief is slechts gedeeltelijk materieel bijeengebracht. Een groot aantal stukken bevindt zich in uiteenlopende archieven. Dat heeft consequenties voor het aanvragen van stukken.

Elk archiefstuk dat in deze inventaris is beschreven en in de marge van een Arabisch cijfer is voorzien, kan worden aangevraagd.

Voorbeeld:

2 Vergaderstukken van de plenaire vergaderingen van de Raad.

1920 - 19401 pak

Sommige beschrijvingen bevatten de aanvulling "Zie ook....." of beginnen in de marge met "--". Raadpleeg hiervoor het onderstaande overzicht waarin vermeld staat waar de afkortingen voor staan en waar het betreffende archief wordt bewaard.

Voorbeeld:

-- Notulen van de vergaderingen van de commissie inzake een herziening Landbouwarbeidswet.

1940 - 1941

Arbeid, inv.nr. 89.

Is één van de archieven op het Algemeen Rijksarchief aanwezig, dan kunnen de stukken, onder vermelding van het nummer van de toegang en het inventarisnummer, op de gebruikelijke manier worden aangevraagd. Raadpleeg daartoe de inventaris die op het betreffende archief van toepassing is.

VERANTWOORDING VAN DE BEWERKING

Bij deze reconstructie is ervan uitgegaan dat lidmaatschapsstukken in principe niet voor blijvende bewaring in aanmerking komen en vernietigd kunnen worden, tenzij het betrokken raads- of commissiearchief verloren is gegaan. In dit geval fungeren de lidmaatschapsstukken als vervangend bewaarniveau en zijn "gepromoveerd" tot archiefstukken van de HRvA. Het betreft hier uitsluitend stukken die door de HRvA ten behoeve van zijn leden zijn opgemaakt, meestal in gestencilde of gedrukte vorm.

Basis voor de reconstructie was de op de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief berustende en gedeeltelijk geïnventariseerde collectie van het wetenschappelijk lid J.A. Veraart. Uit deze collectie konden de raadsstukken op een eenvoudige manier worden gelicht omdat zij niet geordend of van een kenmerk waren voorzien.

Veraart's raadsstukken zijn opnieuw beschreven en maken, aangevuld met enkele stukken uit de collectie J.J. Wintermans²⁵ en doublures uit een aantal overheidsarchieven, voortaan deel uit van het opnieuw samengestelde archief van de Hoge Raad van Arbeid.

Naast deze materiële reconstructie zijn ook beschrijvingen in de inventaris opgenomen van lidmaatschapsstukken die elders berusten, maar daaruit niet gelicht kunnen worden, hetzij omdat de Tweede Afdeling die archieven niet beheert, hetzij doordat deze stukken in de betreffende archieven een duidelijke functie vervullen.

Met behulp van geleidebrieven, behorend bij de door de Raad aan de Eerste Kamer toegezonden stukken, en doordat vrijwel alle stukken met behulp van een stencilmachine werden vermenigvuldigd, konden de meeste raadsstukken worden achterhaald.

Stukken betreffende de totstandkoming van adviezen en bijna alle adviezen zelf zijn teruggevonden, met uitzondering van de stukken van de commissies I t/m V²⁶. Fragmentarisch blijft met name de rubriek ingekomen en minuten van uitgaande brieven.

Het gereconstrueerde archief omvat 1 meter en is volledig openbaar.

---

25 J.A.A. Bervoets, Plaatsingslijst van archivalia, afkomstig van J.J. Wintermans(1877-1955), 1925 - 1939. Nummer archiefinventaris: 2.21.183.

26 Zie tabel 3 pag. 8.

Verwant materiaal

VERWANTE ARCHIEVEN

Overzicht van gebruikte afkortingen, bewaarplaats en naam van de toegang

Afkorting	Bewaarplaats en Toegang
Arbeid	<ul style="list-style-type: none"> • Ministerie van Sociale Zaken. • J.M. Vernie, Inventaris van het archief van de afdeling Arbeid (en Fabriekswezen) van het ministerie van Sociale Zaken en taakvoorgangers, 1893-1941, (Den Haag 1989). • Nummer archiefinventaris: 2.15.31.
Arbeid-II	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Archief. • A. Buijteweg, Inventaris van het archief van de afdeling Arbeid II, later afdeling Arbeidsverhoudingen, 1942 - 1949, (Den Haag 1974). • Nummer archiefinventaris: 2.15.17.
Arb.inspectie	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Archief. • O.W. Hoogerhuis, Inventaris van het archief van de centrale Dienst der Arbeidsinspectie (Directeur-Generaal van de Arbeid) (1894) 1908 - 1950, (Den Haag 1981). • Nummer archiefinventaris: 2.15.05.
Dir. H. en N.	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Archief. • Archief van de Directie van Handel en Nijverheid, 1905-1943. • Toegang 2.06.001
Katz	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Archief. • J.H. Kompagnie, Inventaris van nagelaten papieren van C. Frida Katz (1885-1963) en enige verwanten over de jaren 1823-1969, (Den Haag 1980). • Nummer archiefinventaris: 2.21.190.
Middenstandsraad	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Archief. • G.E.M. Hassell en A.P. van Vliet, Inventaris van het archief van de Middenstandsraad, 1919 - 1957, (Den Haag 1989). • Nummer archiefinventaris: 2.06.071.
Werkloosheidsverzekering	<ul style="list-style-type: none"> • Nationaal Archief. • F.C. van Proosdij, Inventaris van het archief van de onderafdeling Werkloosheidsverzekering, 1914 - 1944, (Den Haag 1970). • Nummer archiefinventaris: 2.15.01.
Staatstoezicht	<ul style="list-style-type: none"> • Rijksarchief Limburg. • Inventaris van het archief van het Staatstoezicht op de mijnen, 1881 - 1976 (zj en zp).

Afkorting	Bewaarplaats en Toegang
Dooijes	<ul style="list-style-type: none"> • Nummer archiefinventaris: VII R 20. • Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. • Er is geen toegang op de archiefbescheiden van A.J. Dooijes .
Roodveldt	<ul style="list-style-type: none"> • Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. • Er is geen toegang op de archiefbescheiden van M.I. Roodveldt.
Wibaut	<ul style="list-style-type: none"> • Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis. • Lijst en inventaris van het archief van F.M. Wibaut, 1859 - 1936, (Amsterdam 1979).
Aalberse	<ul style="list-style-type: none"> • Katholiek Documentatie Centrum. • Plaatsingslijst op het archief van P.J.M. Aalberse, 1871 - 1948.
Nolens	<ul style="list-style-type: none"> • Katholiek Documentatie Centrum. • T.T.A.B.M. van der Aalst, "Inventaris van het archief van mgr. W.H.Nolens, 1860 - 1931" in: Archieven van het Katholiek Documentatiecentrum (Nijmegen 1973) 88 - 151.
KB	Koninklijke Bibliotheek 's-Gravenhage.

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN

Biografisch Woordenboek van Nederland, deel I ('s-Gravenhage 1979).

A.M. Engels, 'Pensioen en staatsfondsen', in *Sociaal Maandblad* 1950 293 - 299.

J.B. Gribling, *P.J.M. Aalberse, 1871 - 1948* (Utrecht 1961).

A.C. Josephus Jitta, 'De Hooge Raad van Arbeid', in *Sociaal Maandblad* 1950 194 - 198.

J.C. Mollerus, *Officieele vertegenwoordiging van Landbouw, Nijverheid en Handel* (Amsterdam 1932).

T. van Peijpe, *De ontwikkeling van het loonvormingsrecht* (Nijmegen 1985).

A.W. Quint, *Twintig jaar Hooge Raad van Arbeid* (Haarlem 1940).

G.H. Scholten, *De Sociaal-Economische Raad en de ministeriële verantwoordelijkheid* (Meppel 1968).

Verslag van de werkzaamheden in de periode 1 april 1950 - 31 december 1950, (Publicaties van de Sociaal-Economische Raad 1951 no. 3).

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

I. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

- 1** Jaarverslagen over de jaren 1920 - 1944. Met bijlagen.
1920-1942, 1946 - 1948 1 omslag
Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 62 - 72 en Middenstandsraad (2.06.071), inv.nr. 58 doss.nr. XCVIII en Arbeid-II (2.15.17), inv.nr. 2.
- 2** Vergaderstukken van de plenaire vergaderingen van de Raad. 1 pak
1920-1940
De agenda's zijn incompleet.
Zie ook archief Werkloosheidsverzekering (2.15.01), inv.nr. 1833 en Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 153 en 154.
- Afschriften van ingekomen en uitgaande brieven. 6 omslagen
1921-1940
Incompleet.
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nrs. 324 - 328
Zie archief Aalberse (KDC, Nijmegen), inv.nrs. 546 en 547

II. STUKKEN BETREFFENDE AFZONDERLIJKE ONDERWERPEN

1. ORGANISATIE VAN DE RAAD

- 3** Koninklijk besluit houdende een algemene maatregel van bestuur betreffende de instelling van de Hoge Raad van Arbeid. Afschrift.
1919 1 stuk
- Teksten van redevoeringen gehouden bij de installatie van de Raad en enkele commissies. Afschriften.
1920 en 1937 4 stukken
Zie archief Aalberse (KDC, Nijmegen), inv.nrs. 387, 485 en 546.
- 4** Stukken betreffende de samenstelling van de Raad en van diverse commissies uit de Raad.
1920-1941 1 omslag
Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 92 - 107, 136 en 137 en Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 263.
- 5** Stukken betreffende de aanstelling, het ontslag en de salarieëring van de secretaris, de adjunct-secretarissen en het overige personeel van de Raad.
1920-1946 1 omslag
Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 138 en 139 en Arbeid-II (2.15.17), inv.nr. 1.
- 6** Stukken betreffende de voorgenomen reorganisatie van de Raad.
1924-1925 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 152.
- 7** Stukken betreffende het toekennen van vacatiegelden aan de leden van de Raad en aan zijn commissies.
1935 1 omslag
- 8** Reglement en voorstel tot wijziging van het reglement van de commissie tot het verbindend en onverbindend verklaren van CAO's.
1938, 1939 1 omslag
- Stukken betreffende een discussie over de levensvatbaarheid van de Raad.
1944, 1946 en 1947 1 omslag
Zie archief Arbeid-II (2.15.17), inv.nr. 3.
- Correspondentie van de secretaris van de Raad, A.W. Quint, met het College van Rijksbemiddelaars over de lotgevallen van archivalia van de HRvA, met een nota van het College van Rijksbemiddelaars houdende mededeling over vernietiging van gedeelten van hun archief.
1947 1 omslag
Zie archief Arbeid-II (2.15.17), inv.nr. 7.

2. VOORBEREIDENDE WERKZAAMHEDEN

2.1. COMMISSIE VI LANDBOUW EN VEENDERIJEN

- 9** Ontwerp-rapport van de commissie over de invloed van technische en

economische wijzigingen op de arbeidsverhoudingen in landbouwbedrijven.
z.j. 1 deel

--- Verslag van de onderzoekscommissie uit commissie VI inzake de
Landbouwarbeidswet. 1 omslag
1922
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 88.

--- Stukken betreffende een door de commissie ingesteld onderzoek naar de toestand
van landarbeiders. 2 omslagen
1926-1931
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 832 en 833.

10 Nota over een onderzoek naar de stand van de werkloosheid in het land- en
tuinbouwbedrijf. 1 deel
1927

11 Brochure getiteld "werkloosheid, hare bestrijding en het platteland". 1 katern
1929

12 Stukken betreffende een uit te brengen advies over het voorontwerp voor een
Landbouwarbeidswet. 1 omslag
1927-1930

--- Notulen van de vergaderingen van de commissie inzake een herziening
Landbouwarbeidswet. 1 omslag
1940-1941
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 89.

2.2. COMMISSIE VII APOTHEKEN EN ZIEKENINRICHTINGEN

--- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot
wijziging van het Verplegingsbesluit-1928. 1 omslag
1930-1931
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 328.

2.3. COMMISSIE VIII KUNST- EN AMUSEMENTSBEDRIJF, WINKELS, BARBIERS EN KOFFIEHUIZEN

--- Stukken betreffende een ontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot
regeling van een wekelijkse rustdag voor toonkunstenaars. 1 omslag
1928
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 305

13 Stukken betreffende diensturen van minderjarige jongens bij kioskindernemingen.
1932-1933 1 omslag

2.4. COMMISSIE IX OVERIGE BEDRIJVEN

--- Stukken betreffende een voorontwerp tot wijziging van de Stuwadoorswet.
1928 1 omslag
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 325.

-
- Nota over vemen en pakhuismeesters, uitgebracht in verband met de wijziging van de Stuwadoorswet.
1929 1 stuk
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 325.
- Stukken betreffende een ontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot regeling van een wekelijkse rustdag voor transportarbeiders in het kader van de Stuwadoorswet.
1934 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 346.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur inzake de uitvoering van de Stuwadoorswet.
1934 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 347.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot regeling van een rusttijdsbesluit voor handelsreizigers conform artikel 14, 15 en 18 van de Arbeidswet-1919.
1939-1940 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 309.
- 2.5. COMMISSIE X BEDRIJFSHYGIËNE, BEDRIJFSONGEVALLEN EN VERWANTE VRAAGSTUKKEN
- 14 Stukken betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de Veiligheidswet.
1928-1929 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 351, Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nr. 3 en Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 325.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in art. 16 van de Veiligheidswet-1934.
1938-1939 2 omslagen
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 352
Zie archief Dooijes (IISG, Amsterdam), inv.nr. 3.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in art. 19, 1e lid van de Veiligheidswet-1934.
1939 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 353.
- Stukken betreffende het akkoord tussen werknemersvertegenwoordigers en het Verbond van Nederlandse Werkgevers inzake de instelling van veiligheidscommissies.
1939 1 omslag
Zie archief Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 287.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur inzake de werking van het Veiligheidsbesluit buiten fabrieken en werkplaatsen.
1940-1941 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 354.

2.6. COMMISSIE XI ARBEIDSVERZEKERING

- Stukken betreffende een ontwerp tot wijziging van de Ziektewet.
1920-1921 2 omslagen
Zie archief Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 281
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 324
- 106 Pre-advies van de commissie over vraagpunten betreffende de herziening van de sociale verzekering.
1923 1 stuk
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 324
Zie KB, signatuur 1131 B 66
- 88 Notulen van de vergaderingen van Commissie XI over vraagpunten en een nota betreffende de reorganisatie der sociale verzekering.
1923 1 omslag
- Ingekomen nota van de Vereniging van Nederlandse Werkgevers getiteld "Het rapport van commissie XI uit den Hoge Raad van Arbeid", uitgebracht naar aanleiding van het preadvies over vraagpunten betreffende de herziening van de sociale verzekeringen.
1923 1 katern
Zie archief Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 283.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een Ziekte- en Ongevallenwet.
1925 1 omslag
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 324.
- Stukken betreffende het voorontwerp van een wet tot wijziging van de Ziektewet.
1927 3 omslagen
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 325
Zie archief Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nrs. 284 en 285
- Stukken betreffende een door de commissie-Van IJsselsteijn uitgebracht reorganisatieplan van de openbare organen van de sociale verzekeringen.
1928 1 omslag
Zie archief Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 286
- 15 Stukken betreffende een voorontwerp van wet tot regelingen inzake het erkennen en subsidiëren van verenigingen voor werklozenkassen en betreffende de instelling van een crisis-werkloosheidsfonds.
1933 en 1938 1 omslag
Zie ook archief Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nrs. 4 en 7 en Dir. H. en N. (2.06.001), inv.nr. 8482.
- Notulen van de vergaderingen van de commissie inzake bedrijfskindertoeslag.
1935 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 91.
- 16 Stukken betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de Ziektewet, Ongevallenwet-1921 en Land- en Tuinbouwongevallenwet-1922.
1935-1937 1 omslag
- 17 Nota van de afdeling bevolkingsstatistiek van het CBS, betreffende de

- vruchtbaarheid van de Nederlandse bevolking.
1937 1 stuk
- Rapport betreffende een onderzoek, door de commissie ingesteld, naar de blijvende werkloosheid en haar bestrijding.
1939 1 stuk.
Zie KB, signatuur 1025 B 56.
- 18 Concept-eindrapport betreffende wettelijke regelen inzake de verzekering tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid.
1939 1 stuk
- 2.7. COMMISSIE XII BEDRIJFSORGANISATIE, COLLECTIEVE CONTRACTEN EN VERWANTE VRAAGSTUKKEN
- 19 Stukken betreffende bedrijfsorganisatie, collectieve contracten en verwante vraagstukken.
1920-1922 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05) inv.nr. 654 en Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 282, Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 330 en KB, 1155 E 35.
- Stukken betreffende een voorontwerp voor een algemene maatregel van bestuur tot wijziging van de artikelen 22, 23 en 25 van de Arbeidswet-1919.
1921-1922 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 259.
- Nota van het Centraal Bestuur van het Verbond van Nederlandsche Fabrikanten-Vereenigingen naar aanleiding van het pre-advies van Commissie XII over bedrijfsorganisatie.
1923 1 stuk
Zie KB, signatuur 1156 D 38.
- 20 Pre-advies van de commissie betreffende de Arbeidswet en de Onderwijs wetten.
1925 1 stuk
- 21-28 Stukken betreffende het verbindend en onverbindend verklaren van CAO's.
1926 en 1937 - 1940 8 omslagen
- 21 Algemeen.
Zie ook Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 914.
- 22 Voor het schildersbedrijf.
- 23 Voor het bouwbedrijf.
- 24 Voor de baksteenindustrie.
- 25 Voor het stuwadoorsbedrijf.
- 26 Voor de lederindustrie.
- 27 Voor de sigarenindustrie.
- 28 Voor het bakkersbedrijf.
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot regeling van de arbeid in slagerswinkels. 1929, 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 320.
- Stukken betreffende een voorontwerp van wet van een Huisarbeitswet. 1929, 2 omslagen
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 336

Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 90.

- 29** Stukken betreffende een voorontwerp van een Bedrijfsradenwet.
1930-1931 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 913 en Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 288
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot regeling van de werktijden voor kantoren.
1930-1931 2 omslagen
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 323
Zie archief Nolens (KDC, Nijmegen), inv.nr. 289.
- 30** Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot wijziging van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen.
1930, 1934 - 1935 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 312 en 313.
- Stukken betreffende een voorontwerp van wet op de bedrijfsorganisatie.
1931 1 omslag
Zie archief Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nr. 3.
- Stukken betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de bepalingen in de Arbeidswet-1919 inzake de arbeid in broodbakkerijen.
1931-1939 4 omslagen
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 315 - 317.
Zie archief Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nr. 3
- 31** Nota van J.B.M. Coebergh betreffende de arbeid in apotheken op zondagen, avonden en nachten. Met bijlagen.
1932 3 stukken
- Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur inzake wijziging van het Arbeidsbesluit-1920.
1932-1933 en 1938 2 omslagen
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 261 en 264.
- Stukken betreffende een wettelijke verkorting van de arbeidsduur in verband met de werkloosheid.
1932-1933 7 omslagen, 1 pak
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 961 - 963
Zie archief Staatstoezicht (Rijksarchief Limburg, Maastricht), inv.nr. 451
Zie archief Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nrs. 3 en 6
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nrs. 327 en 329.
- Nota betreffende mogelijke invoering van een 40-urige arbeidsweek bij de Nederlandse mijnindustrie.
1933 1 stuk
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 327
Zie archief Staatstoezicht (Rijksarchief Limburg, Maastricht), inv.nr. 451.
- Nota van het CBS getiteld "Onderzoek naar den invloed van het arbeidsloon op den kostprijs der producten".
1933 2 katernen
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 328.

-
- 32** Stukken betreffende een voorstel tot wijziging van artikel 12 van de Arbeidswet-1919.
1934-1936 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 262.
- 33** Stukken betreffende wijziging van de Huisarbeitswet-1933.
1935 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 337.
- Stukken betreffende een voorontwerp van wet tot beperking van de arbeid van vrouwelijke arbeidskrachten.
1935-1936 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 270.
- Stukken betreffende maatregelen tegen het vervangen van volwassen arbeiders door jeugdige personen.
1936 1 omslag
Zie archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 1178.
- 34** Stukken betreffende een onderzoek naar blijvende werkloosheid in Nederland.
1936-1937 1 omslag
- 35** Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur inzake de arbeid in koffiehuisen en hotels.
1937 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 326.
- 36** Nota van M.G. Levenbach getiteld: "Kunnen bepalingen van een CAO algemeen verbindend worden verklaard, indien het volledig in werking treden van de contractuele binding voor de wettelijke vereischte meerderheid juist afhankelijk is van het algemeen verbindend verklaard zijn?".
1938 1 stuk
- 37** Stukken betreffende een voorontwerp van wet inzake de beperking van de arbeid van gehuwde vrouwen.
1935-1939 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 271 en Katz (2.21.290), inv.nr. 86.
- 38** Stukken betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in art. 2 en 3 van de wet inzake de Verdeling van beschikbare arbeid-1937.
1938-1939 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nr. 1179.
- 39** Overzichten betreffende het in werking treden van CAO's in 1937, ontleend aan gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.
1938-1940 1 omslag
- 40** Stukken betreffende wijziging van de Arbeidswet-1919 inzake de arbeid van 14- en 15-jarige meisjes.
1939-1940 1 omslag
Zie ook archief Arb.inspectie (2.15.05), inv.nrs. 272, 273 en 274.

2.8 COMMISSIE, BELAST MET EEN ONDERZOEK NAAR DE TOESTAND VAN DE LANDARBEIDERS (1926-1930)

De secretaris van de commissie was een ambtenaar van de Directie van de Landbouw, waardoor de stukken in het archief van deze directie zijn terecht gekomen. In 2013 zijn ze toegevoegd aan de archief van de Hoge Raad van Arbeid.

2.8.1. ORGANISATIE EN OPZET VAN HET ONDERZOEK

- 89** Correspondentie over de instelling van de commissie, de totstandkoming van de Landarbeiderswet 1918 en onderzoeken naar de uitvoering van de effecten daarvan. 1926-1930 1 omslag
- 90** Verslagen van vergaderingen van de commissie. Gestencild. 1927-1930 1 omslag
- 91** Lijst van ingestelde subcommissies, met vergaderverslagen, correspondentie en vragenlijsten van deze subcommissies. 1927 1 omslag
- 92** Vragenlijsten, verspreid door de commissie, met lijsten van consultants, belast met de beantwoording daarvan en correspondentie. 1928 1 omslag
- 93** Ontwerp van een brief van de secretaris van de commissie aan de voorzitter van de Hoge Raad van Arbeid over de vordering van de werkzaamheden van subcommissies, met daarbij geplaatste rapporten over huishoudbudgets en prijzen van levensmiddelen. Z.j. 1 omslag

2.8.2. ANTWOORDEN EN RAPPORTAGES

- 94** Ingekomen overzichten van het aantal door gemeenten aangekochte en uitgegeven plaatsjes uitgegeven ingevolge de Landarbeiderswet 1918. 1925-1928 1 omslag
- 95** Ingekomen rapport van J. Smid, *Onderzoek naar den stand der werkloosheid, deel I, Land- en tuinbouwbedrijf*. Gestencild. 1927 december 31 1 band
- 96** Ingekomen verzoeken van de Staatscommissie, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 15 december 1927, nr. 34, inzake de verhoudingen tussen bodemprijzen en productiekosten in vergelijking met de landbouwinkomsten om gegevens, met ingekomen samenvattend rapport van de subcommissies voor indexcijfers, typebedrijven en objectieve norm, met tabellen. 1927, 1930 1 omslag
- 97** Kladlijsten met aantekeningen na enquêtes over de effecten van de uitvoering van de Landarbeiderswet 1918. Z.j. 1 omslag
- 98-103** Rapporten naar aanleiding van de door de subcommissies ontworpen vragenlijsten.

Z.j. (na 1928 augustus)

- 98** Lijst II: lonen en beloningen van arbeid, met vergelijkingen., 1 pak
99 Lijst IV: werktijden, vrouwen- en kinderarbeid, dienstverband, arbeidsovereenkomsten, huisvesting, inwonend personeel, [bewerkte antwoorden] deel I: Groningen – Utrecht., 1 band
100 Lijst IV: werktijden, vrouwen- en kinderarbeid, dienstverband, arbeidsovereenkomsten, huisvesting, inwonend personeel, [bewerkte antwoorden] deel II: Noord-Holland – Limburg., 1 band
101 Lijst IV: werktijden, vrouwen- en kinderarbeid, dienstverband, arbeidsovereenkomsten, huisvesting, inwonend personeel, conclusies., 1 pak
102 Rapport over de Landarbeidswet., 1 band
103 Ingekomen “Ontwerp-rapport over den invloed der technische en economische wijzigingen in het bedrijf op de arbeidsverhoudingen”, met ontwerp resumé uit de verkregen antwoorden, z.j., 1 omslag

- 104** Manuscript van het “eindrapport landarbeidswet”.
 1930 1 omslag
- 105** Ingekomen opgaven van het aantal tewerkgestelde arbeiders bij de gesubsidieerde werkverschaffingen in de provincie Drenthe met daarbij gevoegd uittreksel van de daarbij behorende collectieve arbeidersovereenkomst.
 1929-1930 1 omslag

3. ADVISERING EN RAPPORTAGE

- Advies betreffende een ontwerp van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in art. 82 van de Arbeidswet-1919 (Bedrijfsziekten).
 1920 1 stuk
 Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 324.
- 41** Advies betreffende een ontwerp-Arbeidsbesluit.
 1920 1 stuk
- 42** Advies betreffende een ontwerp-Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen.
 1920 1 stuk
- 43** Advies betreffende een voorontwerp van een civielrechtelijke regeling van de CAO.
 1920 1 stuk
 Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 108.
- 44** Advies betreffende een ontwerp-Overgangsbesluit ter uitvoering van de Arbeidswet-1919.
 1920 1 stuk
- 45** Advies betreffende een ontwerp Rusttijden- en Arbeidslijstenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen.
 1920 1 stuk
- 46** Advies betreffende een wetsontwerp tot wijziging van de Steenhouwerswet.
 1920 1 stuk

-
47	Advies betreffende een wetsontwerp inzake vreedzame bijlegging van arbeidsgeschillen. 1920	1 stuk
48	Advies betreffende een ontwerp tot wijziging van de Ziektewet. 1920	1 stuk
49	Advies betreffende een ontwerp van een Land- en Tuinbouw-ongevallenwet. 1921	1 stuk
50	Voorlopig advies over vraagpunten betreffende bedrijfsorganisatie. 1921	1 stuk
51	Advies betreffende een proeve van een ontwerp van een Ziektewet. 1921	1 stuk
52	Advies betreffende een Arbeidsbazenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen, winkels en kantoren. 1921	1 stuk
53	Advies betreffende een Werktijdenbesluit voor kantoren. 1921	1 stuk
54	Advies betreffende een Werktijdenbesluit voor winkels. 1921	1 stuk
55	Advies betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de Arbeidswet-1919. 1921	1 stuk
56	Advies betreffende wetsontwerpen inzake de ontwerpverdragen van Genua. 1921	1 stuk
---	Advies betreffende wetsontwerpen inzake de ontwerpverdragen van Washington. 1921 Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 324.	1 stuk
---	Advies betreffende een voorontwerp Landbouwarbeidswet. 1922-1941 Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 109.	1 omslag
58	Advies betreffende vraagpunten inzake bedrijfsorganisatie. 1923 Zie ook KB, signatuur Broch. 2661.	1 katern
---	Advies over het aansluiten van de bepalingen van de Arbeidswet aan die van de recent gewijzigde Onderwijs wetten. 1925 Zie KB, signatuur 1125 C 65.	1 stuk
59	Advies betreffende een reorganisatie van de Raad. 1925	1 katern

-
- Advies betreffende een voorontwerp regelende de verbindend verklaring van CAO's.
1926 1 stuk
Zie KB, signatuur 1146 C 48.
- 60 Advies betreffende een voorontwerp van een Verplegingsbesluit.
1927 1 stuk
- 61 Advies betreffende een voorontwerp tot wijziging van de Arbeidswet-1919.
1927 1 stuk
- 62 Advies betreffende een voorontwerp van een Winkelsluitingswet.
1927 1 stuk
- 63 Advies betreffende een voorontwerp van een Werktijdenbesluit voor winkels.
1927 1 stuk
- 64 Advies betreffende een voorontwerp van een Arbeidsbemiddelingswet.
1928 1 stuk
- 65 Advies betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de Invaliditeitswet.
1928 1 stuk
- 66 Advies betreffende een voorontwerp van wet tot wijziging van de Ouderdomswet.
1928 1 stuk
- 67 Advies betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur regelende een wekelijkse rustdag voor toonkunstenaars.
1928 1 stuk
- 68 Advies betreffende een wettelijke regeling van de werkloosheidsverzekering.
1928 1 stuk
- 69 Advies betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur regelende een wekelijkse rustdag voor transportarbeiders te land.
1928 1 stuk
- Advies over een vereenvoudiging in de organisatie van de openbare organen die belast zijn met de uitvoering van de sociale verzekering.
1929 1 stuk
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 325.
- 70 Advies betreffende een voorontwerp van een wet tot wijziging van de Stuwadoorswet.
1929 1 stuk
- 71 Advies betreffende een voorontwerp van een Landbouwarbeidswet.
1929 1 stuk
- Adviezen betreffende een voorontwerp van een Huisarbeidswet.
1929-1930, 1935 1 omslag

Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 110 en 111.

- 73** Advies betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur betreffende slagerijen, tevens slagerswinkels.
1930 1 stuk
- 74** Advies betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur betreffende artikel 22 van de Ziektewet.
1930 1 stuk
- 75** Advies betreffende het werken van meisjes en jongens in twee ploegen.
1930 1 stuk
- Adviezen betreffende een voorstel tot wijziging van het Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen.
1930 en 1935 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 112 en 113.
- 76** Advies betreffende een voorontwerp van een Werktijdenbesluit voor kantoren.
1931 1 stuk
Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 114.
- Advies betreffende een voorontwerp van een Bedrijfsradenwet.
1931 1 katern
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 326
Zie KB, signatuur 1143 F 9.
- 77** Advies betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot wijziging van het Verplegingsbesluit-1928.
1931 1 stuk
- 78** Advies betreffende de aanvangsduur van broodbakkerijen en nachtarbeid van de patroon in brood- en banketbakkerijen.
1932 1 stuk
- 79** Advies betreffende verkoop en het vervoer van brood.
1932 1 omslag
- 80** Advies betreffende een voorontwerp van een Werktijdenbesluit voor apotheken.
1932 1 stuk
- Advies betreffende een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur tot wijziging van het Arbeidsbesluit-1920.
1932 1 stuk
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 326.
- Adviezen betreffende wijzigingen van de Arbeidswet- 1919.
1932-1940 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 115 - 120.
- 81** Overzicht van de adviezen uitgebracht door de Raad in de jaren 1920 - 1932.
[1933] 1 stuk

- Advies betreffende een voorontwerp van een koninklijk besluit tot vaststelling van het tijdstip waarop, voor jeugdige personen die ventarbeid verrichten, de artikelen van de Arbeidswet 1919 inwerking treden en een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in art. 17 van de Arbeidswet-1919, voor jeugdige personen die vervoersarbeid te land verrichten.
1933 1 stuk
Zie archief Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nr. 4.
- 82** Rapport betreffende een wettelijke verkorting van de arbeidsduur ter beperking van de crisiswerkloosheid. Gedrukt.
1933 1 deel
Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nrs. 121 en 122, Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nr. 4 en KB, 937 F 76.
- Advies betreffende de invloed van het arbeidsloon op de kostprijs der produkten. Met bijlage.
1933-1937 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 123
Zie archief Roodveldt (IISG, Amsterdam), inv.nr. 4.
- Advies betreffende voorontwerpen van algemene maatregelen van bestuur en van koninklijke besluiten tot uitvoering van de Stuwadoorswet.
1934 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 124.
- Advies betreffende een voorontwerp van een nieuw Werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen.
1935
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 328.
- Advies betreffende een voorontwerp inzake wettelijke regeling van verplichte bedrijfskindertoeslag.
1935 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 125.
- Advies betreffende vervanging van volwassenen door jeugdige personen. Gedrukt.
1936 1 stuk
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 126.
- Advies betreffende een voorontwerp inzake vrouwelijke arbeidskrachten.
1936 1 stuk
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 127.
- Advies betreffende een voorontwerp Werktijdenbesluit voor jeugdige personen, werkzaam in koffiehuisen en hotels en het voorontwerp Rusttijdenbesluit voor volwassen koffiehuis- en hotelpersoneel.
1937 1 omslag.
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 128.
- Advies betreffende een voorontwerp Veiligheidsbesluit voor fabrieken of werkplaatsen en een voorontwerp Electrotechnisch Veiligheidsbesluit.
1937 1 stuk
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 129.

-
- Advies betreffende een verbindendverklaring van bepalingen van de CAO in de schoenindustrie.
1937 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 130.
- 83** Advies betreffende een voorontwerp Personeelfondsenwet. Gedrukt.
1937 1 katern
Zie ook KB, signatuur 9229 A 11.
- Rapport inzake de toepassing van artikel 12 van de Arbeidswet en daarmee samenhangende punten. Gedrukt.
1937 1 stuk
Zie KB, signatuur 984 C 41.
- Advies betreffende een wettelijke regeling inzake kinderbijslagverzekering. Gedrukt.
1938 1 stuk
Zie KB, signatuur 1023 F 35.
- Advies betreffende een wijziging van de Ongevallenwet-1921. Gedrukt.
1938 1 stuk
Zie KB, signatuur 1077 F 50.
- Advies betreffende een voorontwerp Drukvatenbesluit.
1939 1 stuk
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 131.
- 84** Advies betreffende wettelijke regelen inzake de verzekering tegen geldelijke gevolgen van werkloosheid. Gedrukt.
1939 1 deel
Zie ook KB, signatuur 900 B 48.
- 85** Advies inzake een voorontwerp van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 7, 9, 11, 19, 21 en 22 van de Veiligheidswet-1934 (Drukvatenbesluit).
1939 1 stuk
Zie ook archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 132.
- Advies betreffende een voorontwerp van wet inzake de arbeid van 14-jarige jongens en het voorontwerp van wet inzake de arbeid van 14-jarige meisjes.
1939 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 133.
- Advies betreffende een voorontwerp Rusttijdbesluit.
1939-1940 1 omslag
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 134.
- Advies betreffende een voorontwerp van wet inzake vakantie met behoud van loon.
1940 1 stuk
Zie archief Arbeid (2.15.31), inv.nr. 135.
- Rapport houdende een overzicht van de adviezen inzake diverse voorontwerpen

van wet op het verbindend en onverbindend verklaren van diverse CAO's in de jaren 1940 - 1941.

1947

Zie archief Arbeid-II (2.15.17), inv.nr 167.

1 omslag

III. DOCUMENTATIE

- Kranteknipsels betreffende de werkzaamheden van de Raad.
1925-1927, 1935 en 1939 1 omslag
Zie archief Aalberse (KDC, Nijmegen), inv.nr. 308.
- Overdruk van een artikel van C.F. Stork getiteld "Reorganisatie van den Hoogen Raad van Arbeid".
[1925] 1 stuk
Gepubliceerd in Economisch Statistische Berichten, 16 september 192.
Zie archief Aalberse (KDC, Nijmegen), inv.nr. 308.
- Overdruk van een artikel van F. Donker Duyvis getiteld "Eenige opmerkingen naar aanleiding van het rapport van den Hoogen Raad van Arbeid inzake wettelijke verkorting van de arbeidsduur ter beperking van de criswerkloosheid".
[1933] 1 katern
Gepubliceerd in Tijdschrift van den Nederlandsche Werkloosheids-Raad.
Zie archief Wibaut (IISG, Amsterdam), inv.nr. 327.
- Kranteknipsels betreffende collectieve arbeidsovereenkomsten.
1936-1939 1 omslag
Zie archief Dir. H. en N. (2.06.001), inv.nr. 9599.
- 86** Verslag over "Twintig jaar Hooge Raad van Arbeid" door de secretaris van de Raad, A.W. Quint.
1940 1 katern
- 87** Overdruk van een artikel van de voormalige secretaris van de Raad, A.C. Josephus Jitta, getiteld "De Hoge Raad van Arbeid".
1950 1 katern
Gepubliceerd in Sociaal Maandblad 5e jrg (1950) nr. 7.